

Effektiv och demokratisk union

Liberalerna strävar efter att skapa ett samhälle där individen har makten över sitt eget liv och där beslut fattas så effektivt som möjligt. Europasamarbetet bygger på federala principer och beslut på lägsta effektiva nivå. Vår vision är ett Europa som står starkt och enat i de frågor där samarbete behövs, och som lämnar andra frågor åt medlemsländerna och medborgarna själva. Redan idag finns frågor som enbart hanteras av EU, såsom den gemensamma handelspolitiken. Liberalerna är övertygade att vi i en alltmer globaliserad värld behöver samarbeta mer på EU-nivå för att lösa gemensamma utmaningar. När vi samarbetar och fattar rätt beslut på rätt nivå blir politiken både effektivare och kraftfullare. Liberalernas EU är ett demokratiskt förhållningssätt, där medborgare har god insyn i beslutsprocesserna och kan utkräva ansvar av sina företrädare.

Behovet av att hålla ihop och stärka sammanhållningen i Europa är större än på länge. Det är bara när EU står enat som vi är starka. När EU växer och fler länder blir medlemmar ställer det krav på våra beslutsprocesser. Fler länder innebär en större mångfald av åsikter, en ökad komplexitet och risk för läsningar. Även när EU blir större måste beslutsfattandet vara transparent och effektivt för att systemet ska vara legitimt för medborgarna. Vi ser redan idag hur medlemsländer utnyttjar vetoätten för andra politiska syften och hur EU:s utrikespolitik försvagas när stater som Ryssland och Kina pressar enskilda länder att blockera beslut som påverkar dem.

Sammanhållningen inom EU är grunden för en stark och fungerande union. Liberalerna anser att vetoätten i ministerrådet bör tas bort inom utrikes- och säkerhetspolitiken så att besluten istället fattas med kvalificerad majoritet. Vi är öppna

för att se över behoven av samma förändring på fler områden i framtiden. Dagens röstningssystem skapar en väldigt stark union när alla är eniga, samtidigt som enskilda länder, även Sverige, kan försena och ytterst blockera förslag. Borttagen vetoätten innebär alltså minskat inflytande för varje enskilt land men skulle göra det möjligt för EU att agera snabbare och mer effektivt för att hantera gemensamma samhällsproblem.

Liberalerna vill snarast se ett konvent om att ändra EU:s fördrag i den riktningen. När

fördragen förhandlas om måste också Europaparlamentets flytt mellan Bryssel och Strasbourg skrotas. Flytten är dyr, tidskrävande och dålig för miljön och klimatet. Europaparlamentet ska ha ett säte – i Bryssel!

För att ytterligare öka den demokratiska legitimiteten för EU måste det direktvalda Europaparlamentet få en starkare roll. Exempelvis behöver parlamentet ha rätt att initiera lagar och välja vem som ska leda EU-kommissionens arbete. Liberalerna är positiva till systemet med Spitzenkandidaten, där EU-partierna utser kandidater till posten som EU-kommissionens ordförande. Liberalerna vill också öka medborgarnas demokratiska inflytande genom transnationella listor i valet till Europaparlamentet, vilket gör det möjligt att rösta på kandidater även från andra EU-länder. Framför allt skulle det ge en starkare röst åt alla de svenskar som lever sina liv över nationsgränserna och påverkas av beslut också i Danmark, Finland eller andra medlemsländer.

Samtidigt som framtiden ställer krav på reformer av samarbetet behöver insyn i EU öka även för Riksdagen. EU-kommissionärer bör regelbundet bjudas in till nationella parlament för att diskutera politiska förslag och för att underlätta för parlamenten att driva frågor gentemot EU-kommissionen.

För att stärka ansvarsutkravandet och öka insynen för medborgarna i de beslut som fattas behöver EU en verklig offentlighetsprincip, där huvudregeln på alla områden är offentlighet, inte sekretess. Framför allt finns mycket kvar att göra för att öka offentligheten i ministerrådets arbete. Hur regeringarna ställer sig till olika lagförslag, och varför, måste vara offentligt. Då kan medborgarna kräva politiskt ansvar av sina politiker och EU-debatten kan stärkas i medlemsländerna.

Men offentlighet och transparens ökar bara medvetenheten hos allmänheten om EU-politiken synliggörs av media. Ett viktigt steg för att göra det i Sverige är att det i sändningstillstånden för SVT, SR och UR tydligare framkommer att rapportering om EU-politik ingår i deras uppdrag.